

Implementarea prevederilor Codului Audiovizualului prin prisma analizei conținutului programelor de actualități „Median-info” și „Mesager” ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova”

Perioada: 23 octombrie – 1 noiembrie 2008

Au fost supuse analizei 10 **programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **168 știri și subiecte radiofonice** și 20 **programe** de știri și actualități ce cuprind un număr de **288 știri și subiecte tv** (**Radio Moldova:** intervalul **orele 12.00 – 13.00** (12.00-12.30 în week-end); **TV M 1: orele 19.00; 21.00.**)

În scopul determinării modului în care programele de știri și de actualități, selectate pentru monitorizare, corespund prevederilor legale și deontologice, echipa de experți a urmărit:

1. indici cantitativi:

- numărul știrilor și subiectelor;
- **domeniul tematic:** *politic, social, economic, cultură, sănătate, educație, diferendul transnistrean, accidente și crime, sport, altele;*
- **actori politici:** *președinție, parlament (fracțiunea majoritară și opoziția), guvern, APL, partide extraparlamentare;*
- **alți actori:** *societatea civilă, oameni de afaceri, syndicate, experți-specialiști, cetățeni simpli, altcineva;*
- durată știre/subiect;
- număr surse de informație în baza cărora este scrisă știrea/subiectul.

2. indici calitativi:

- poziția ziaristului: *părtinitoare/nepărtinitoare;*
- caracterul știrii/subiectului: *informativ, analitico-problematic, critic.*

Constatări (radio):

- **domeniul tematic:** din 168 știri și subiecte monitorizate, cele mai multe – peste o pătrime (26,8%), vizează tematica politică; aproape un sfert (23,2%) – tematica socială, iar fiecare al șaselea (16,7%) – tematica economică. Ca frecvență, știrile și subiectele politice le depășesc pe cele din cultură (6,0%), sănătate (3,0%), educație (7,7%), sport (3,6%), accidente/crime (3,6%), luate împreună (23,9%). În perioada monitorizată a lipsit în emisie tema “diferendul transnistrean”;
- **actori frecvență:** actorii politici și ceilalți actori au fost vizați, în total, de 158 ori;
- **actori politici:** în știrile și subiectele monitorizate actorii politici au fost vizați în 85 rânduri (53,8% din numărul total al actorilor), inclusiv: Guvernul – de 33 ori (38,8%); președinția și APL – de câte 18 ori (21,27%). Frațiunea parlamentară majoritară a figurat de 9 ori (10,5%), iar opoziția parlamentară – de 7 ori (8,2%). În perioada respectivă programele de știri și actualități monitorizate nu s-au referit nici o dată la partidele politice extraparlamentare;
- **alți actori:** știrile și subiectele monitorizate s-au referit la alți actori în 73 de rânduri (46,2% din numărul total al actorilor), inclusiv: experți/specialiști – de 27 de ori (36,9%); cetățeni simpli – de 21 de ori (28,8%); reprezentanți ai societății civile – de 10 ori (13,7%); oameni de afaceri – de 3 ori (4,1%), altcineva – de 12 ori (16,4%);
- **număr surse de informație:** 45 de știri și subiecte (26,8%) au fost realizate în baza a două și mai multe surse de informație, restul – 123 (73,2%) – în baza unei singure surse;
- **poziția jurnalistului:** 53 (31,5%) din numărul total al știrilor și subiectelor monitorizate sunt părtinitoare; restul – 115 (68,5%) – nepărtinitoare;
- **caracterul știrii/subiectului:** majoritatea covârșitoare a știrilor și subiectelor monitorizate (136) poartă caracter informativ (80,9%); cele analitico-problematice constituie 30 (17,8%), cele critice – 2 (1,2%).

Constatări (TV):

- **domeniul tematic:** din 288 știri și subiecte monitorizate, cele mai multe – peste o pătrime (28,5%), vizează tematica politică; aproape un sfert (24,7%) - tematica socială, iar fiecare al nouălea (11,1%) – tematica economică. Ca frecvență, știrile și subiectele politice le depășesc pe cele din cultură (6,6%), sănătate (4,5%), educație (2,4%), sport (4,9%), accidente/crime (8,0%), luate împreună (26,4%). În perioada monitorizată a lipsit în emisie tema “diferendul transnistrean”;
- **actori frecvență:** programele monitorizate au vizat actorii politici și alți actori, în total, de 310 ori;
- **actori politici:** știrile și subiectele monitorizate au vizat actorii politici în 167 de rânduri (53,9% din numărul total al actorilor), inclusiv: Guvernul - de 55 ori (32,9%); președinția – de 44 ori (26,3%); APL – de 28 ori (16,8%). Frațiunea parlamentară majoritară a figurat de 29 ori (17,3%), iar opoziția parlamentară – de 11 ori (6,6%). În perioada respectivă programele de știri și actualități monitorizate nu s-au referit nici o dată la partidele politice extraparlamentare;
- **alți actori:** știrile și subiectele monitorizate au vizat alți actori în 143 de rânduri (46,1% din numărul total al actorilor), inclusiv: cetățeni de rând – de 56 ori (39,1%); experți/specialiști – de 53 ori (37,0%); reprezentanți ai societății civile – de 7 ori (4,9%); sindicate – de 6 ori (4,2%); oameni de afaceri – de 3 ori (2,0%); altcineva – de 18 ori (12,6%);
- **număr surse de informație:** 95 de știri și subiecte (32,9%) au fost realizate în baza a două și mai multe surse de informație, restul – 193 (67,0%) – în baza unei singure surse;

- **poziția jurnalistului:** 144 (50,0%) din numărul total al știrilor și subiectelor monitorizate sunt părtinitoare; restul – 144 (50,0%) – nepărtinitoare;
- **caracterul știrii/subiectului:** majoritatea covârșitoare a știrilor și subiectelor monitorizate (238) poartă caracter informativ (82,6%); cele analitico-problematice constituie 35 (12,1%), cele critice – 15 (5,2%).

Comentariu:

Rezultatele monitorizării selective a programelor de știri și actualități demonstrează faptul că atât radio, cât și televiziunea, dau prioritate domeniului politic, fapt ce îngustează aria tematică a respectivelor programe. Fără a diminua importanța lui, considerăm, totuși, necesar un echilibru tematic, dar și unul temporal, prin abordarea domeniilor de interes realmente major pentru publicul larg. De exemplu: subiectul despre aniversarea a 15-ea a PCR (Mesager, 25.X.08) este plasat al doilea și durează 2 min. 20 sec., pe când cel vizând probleme legate de „Termocom” – este plasat al patrulea și durează 43 sec.; subiectul despre aniversarea a 90-a a comsomolului (Mesager, 1.XI.08) durează 3min.15sec., pe când cel despre pregătirile către sezonul rece – 31 sec.; subiectului consacrat lui M. Curagău la 65 de ani (Mesager, 1.XI.08) i se alocă tot atâta timp – 2min. 55sec. ca și celui despre expoziția figurilor din ceară; subiectul despre interviul acordat de șeful statului unui jurnalist din Rusia (V. Soloviov) este plasat primul în ediție (Mesager, 23.X.08), cel despre modificări în Bugetul social pentru anul curent este al treilea, iar cel despre sezonul de încălzire la Chișinău – al optulea.

În opinia monitorilor, tematica transnistreană, de importanță stringentă, trebuie să fie permanentizată în edițiile de actualități. Lipsa ei, pe parcursul unei decade, este neîndreptățită.

Și la radio, și la televiziune, frecvența actorilor politici este mare, aceștia reprezentând cel mai des Guvernul, Președinția și APL. Există un decalaj sesizabil între prezența în știri și subiecte a fracțiunii parlamentare majoritare și opoziției parlamentare. În programele monitorizate au lipsit cu desăvârșire referințele la partidele extraparlamentare. Situația dată denotă lipsa unui echilibru social-politic, și indică asupra nerespectării prevederilor legislației în vigoare.

În rândul celorlalți actori, și la radio, și la televiziune, predomină fie cetățenii simpli, fie experții/specialiști.

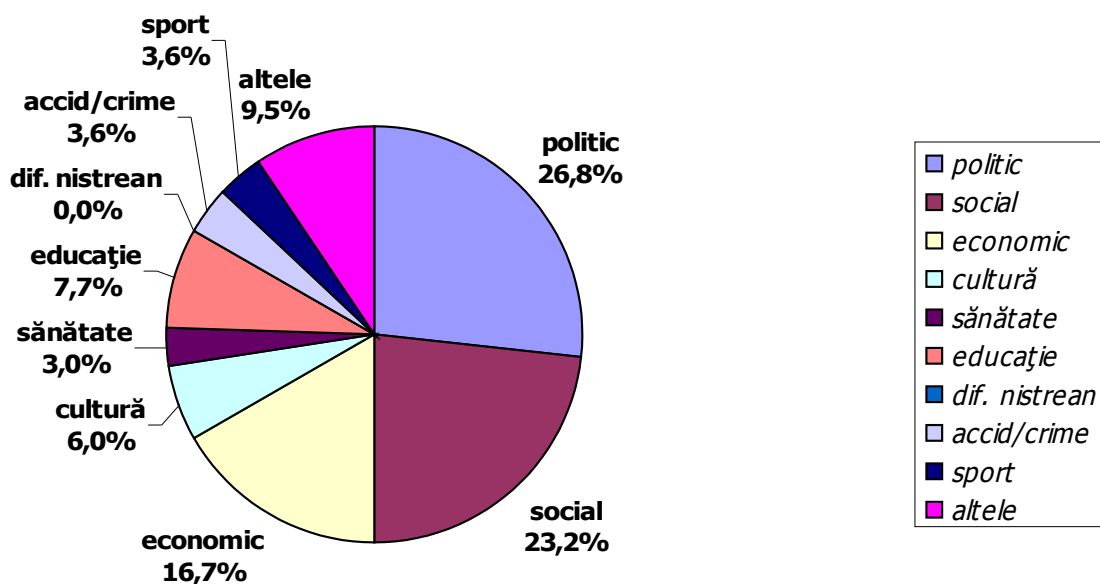
La radio ceva mai mult de un sfert, iar la televiziune – aproape o treime din numărul total al știrilor și subiectelor monitorizate sunt realizate în baza a două și mai multe surse de informație. Cam o treime, la radio, și jumătate, la televiziune, din numărul știrilor și subiectelor sunt părtinitoare. Cota ridicată a cazurilor de utilizare a unei singure surse de informație, cât și cota ridicată a cazurilor de atitudine părtinitoare a jurnalistului, demonstrează gradul scăzut al respectării normelor profesionale și deontologice.

Și la radio, și la televiziune, peste 80 la sută din numărul știrilor și subiectelor monitorizate poartă caracter informativ. Existența multiplelor probleme în viața cotidiană a publicului și abordarea lor, din când în când, de către o instituție publică de radio și televiziune nu poate fi îndreptățită în nici un fel.

Schematic și în plan comparativ, rezultatele monitorizării sunt reflectate în diagramele alăturate:

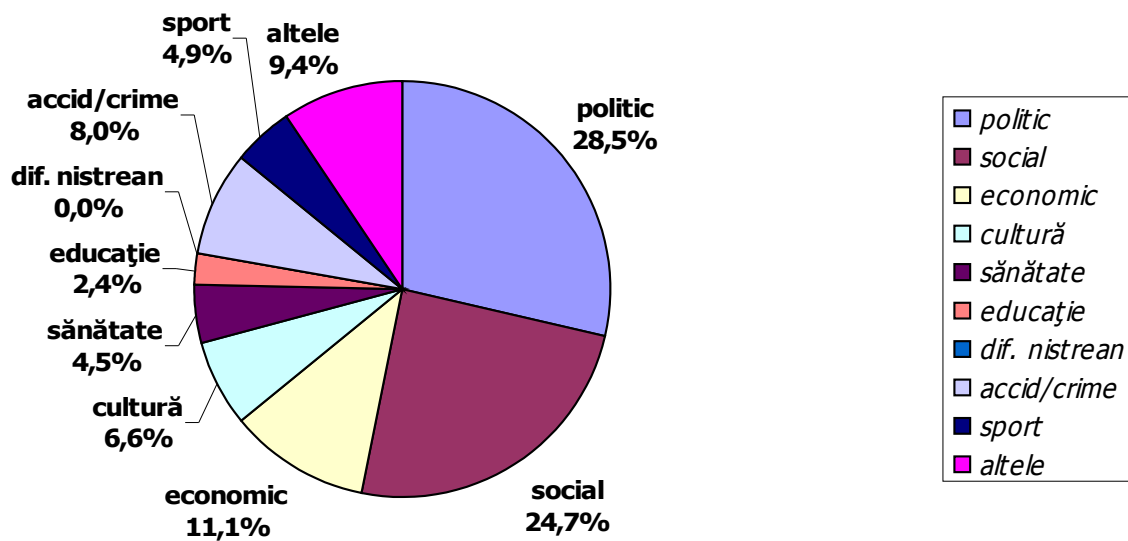
Diagrama nr.1 Domenii tematice

(Radio Moldova: octombrie 2008, %)

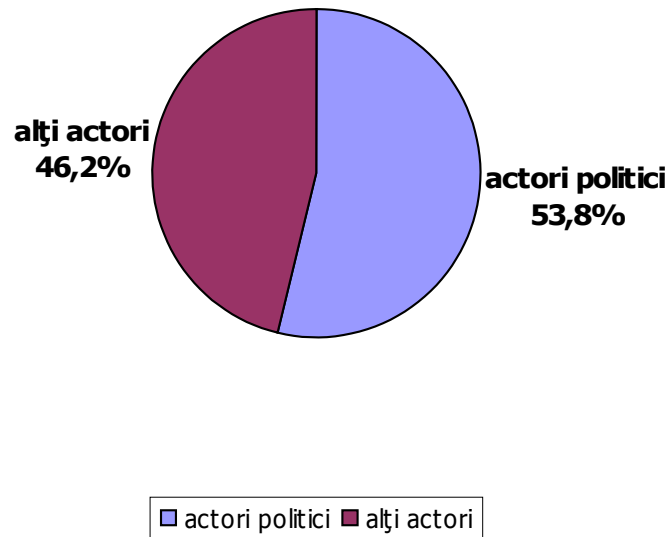

Diagrama nr.2 Domenii tematice

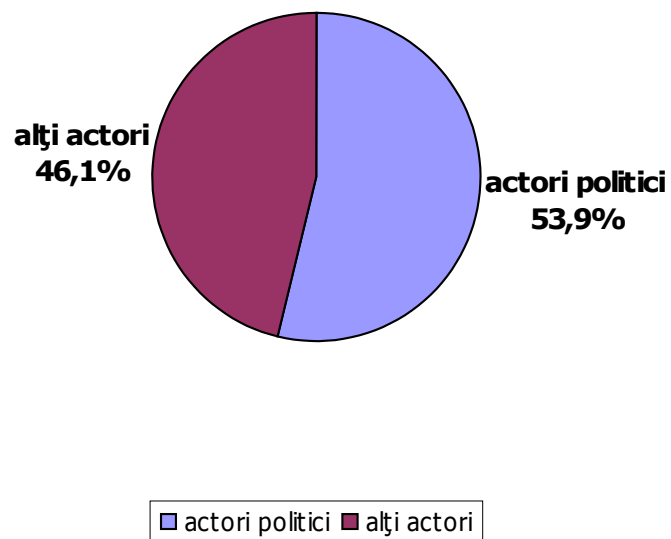
(TV Moldova 1: octombrie 2008, %)

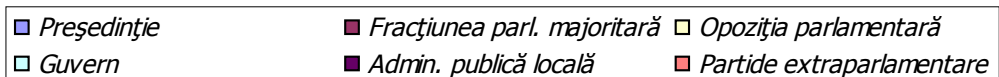
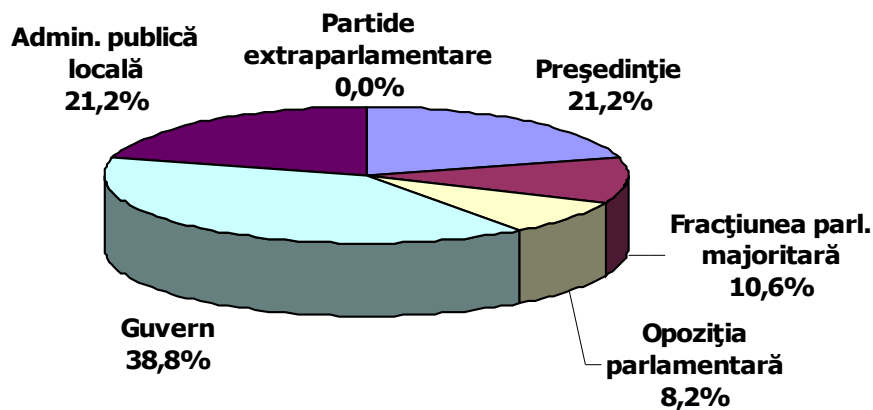
Diagrama nr.3
Actori: frecvență
(Radio Moldova: octombrie 2008, %)

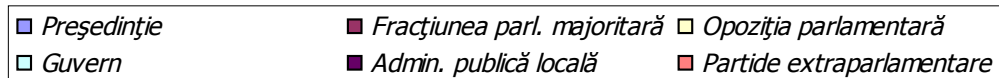
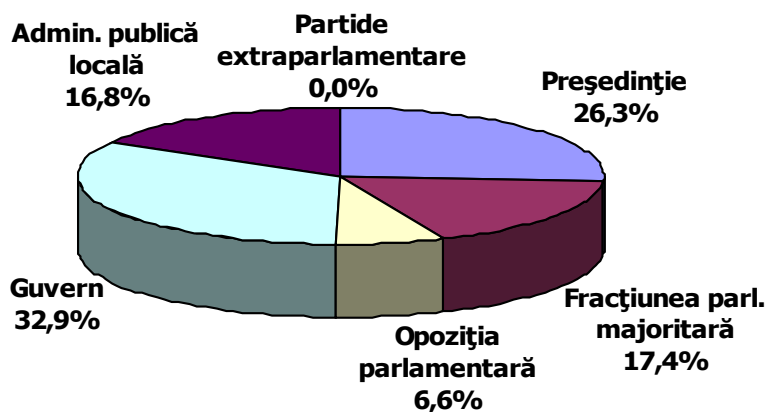
Diagrama nr.4
Actori: frecvență
(TV Moldova 1: octombrie 2008, %)

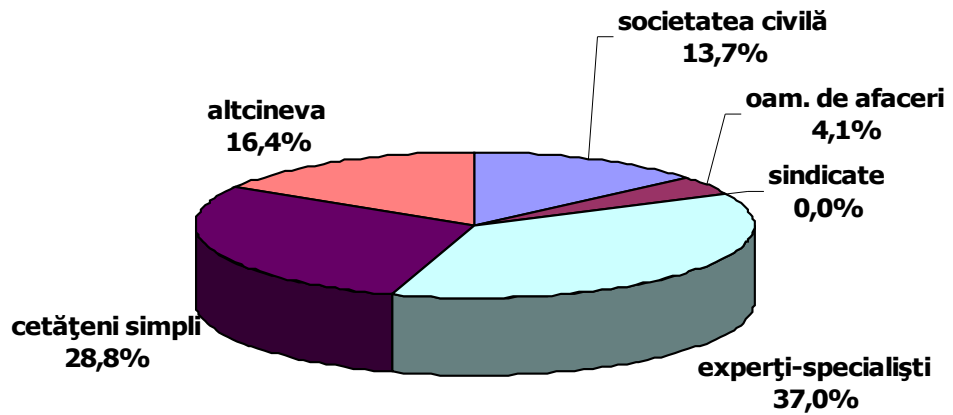
Diagrama nr.5
Actori politici: frecvență
 (Radio Moldova: octombrie 2008, %)

Diagrama nr.6
Actori politici: frecvență
 (TV Moldova 1: octombrie 2008, %)

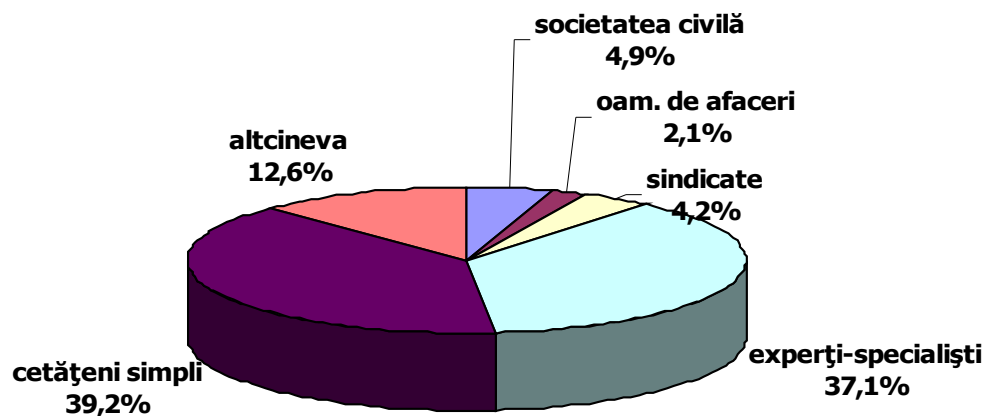

Diagrama nr.7
Alți actori: frecvență
(Radio Moldova: octombrie 2008, %)

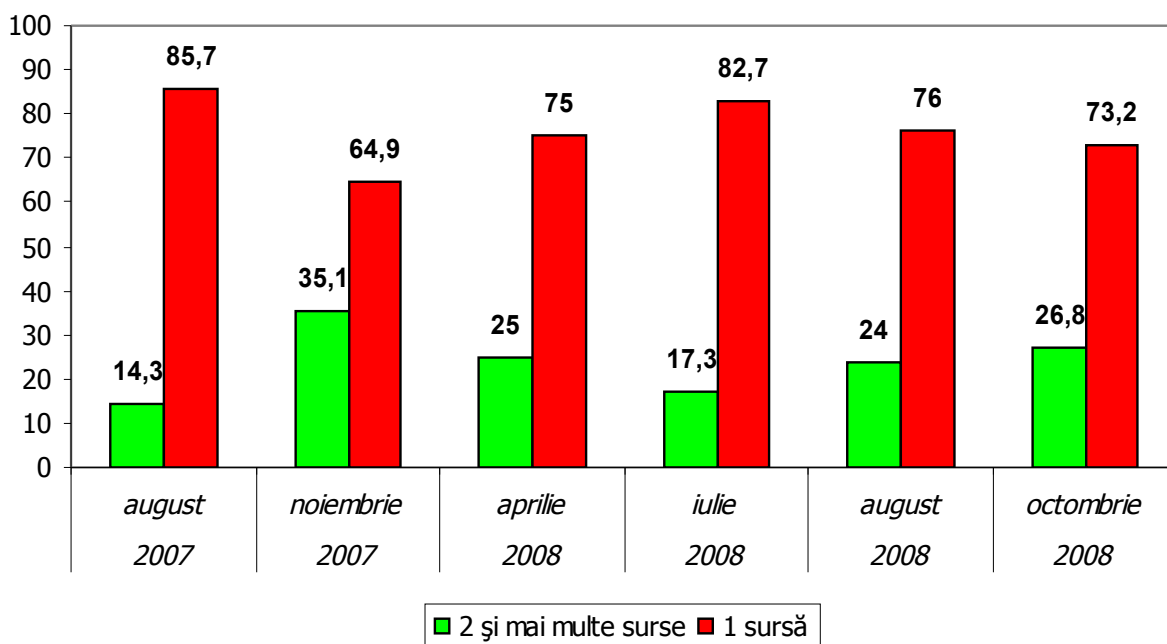
■ societatea civilă ■ oam. de afaceri □ syndicate □ experți-specialiști ■ cetățeni simpli ■ altcineva

Diagrama nr.8
Alți actori: frecvență
(TV Moldova 1: octombrie 2008, %)

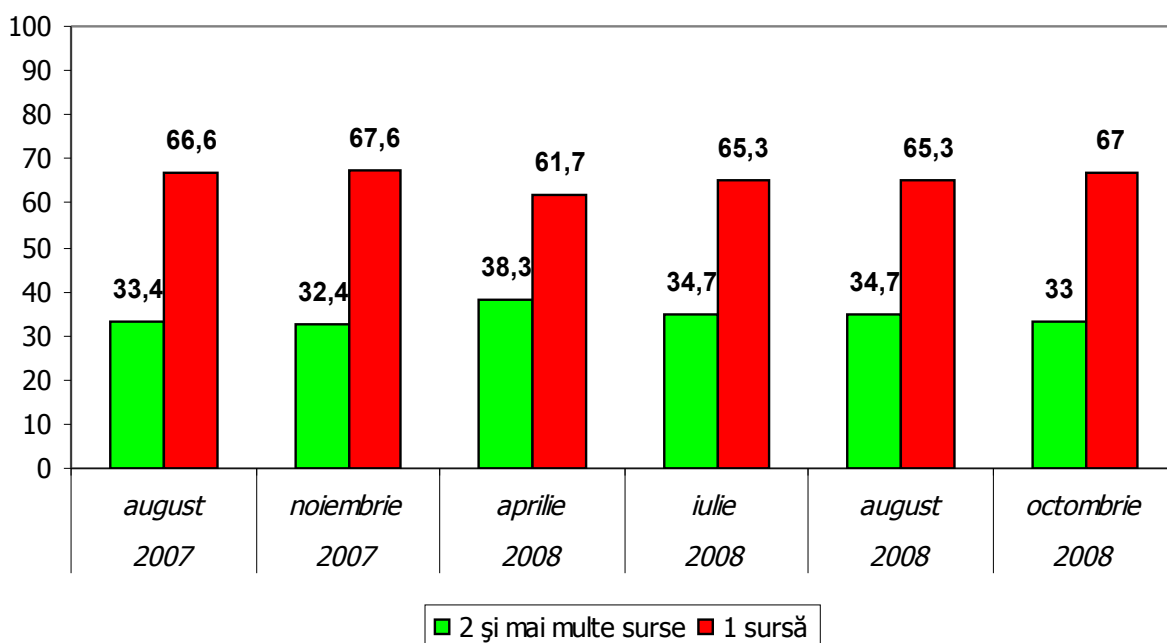

■ societatea civilă ■ oam. de afaceri □ syndicate □ experți-specialiști ■ cetățeni simpli ■ altcineva

Diagrama nr.9
Surse de informație utilizate în știri/subiecte
 (Radio Moldova: martie 2007 - octombrie 2008, %)

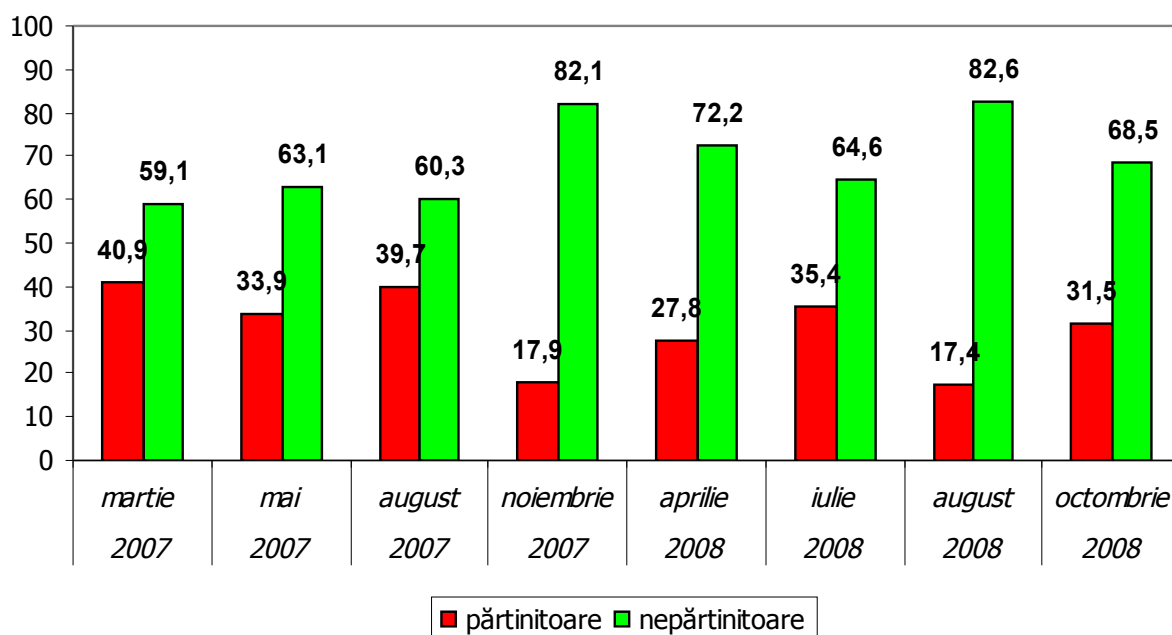
Diagrama nr.10
Surse de informație utilizate în știri/subiecte
 (TV Moldova 1: martie 2007 - octombrie 2008, %)

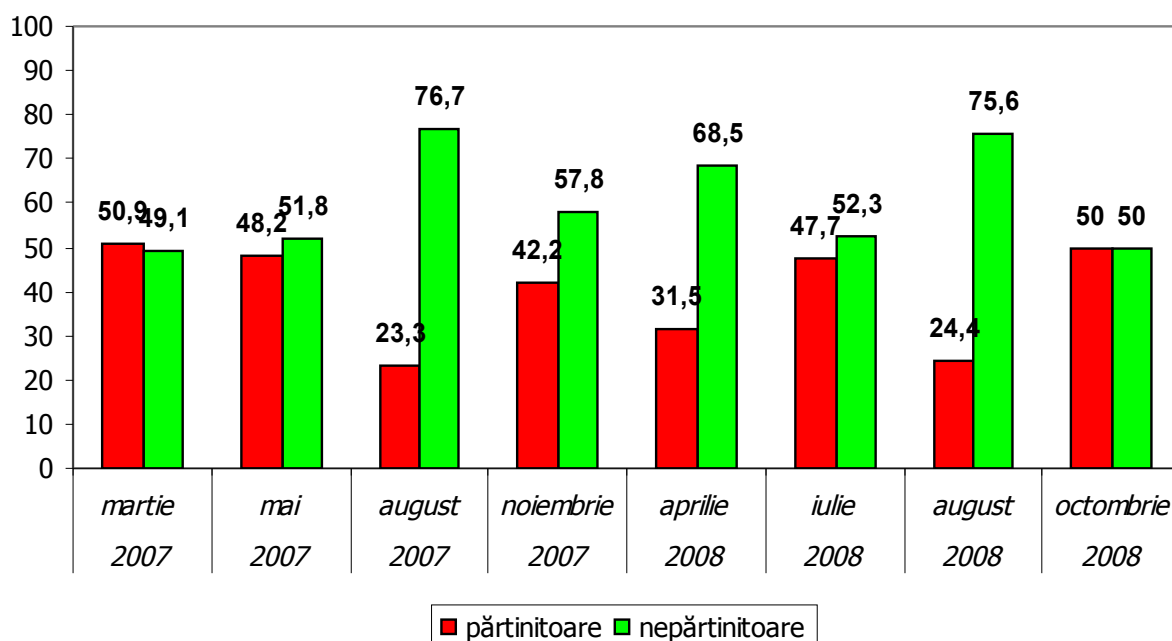
Diagrama nr.11

Știri/subiecte pătinoare/nepătinoare
(Radio Moldova: martie 2007 - octombrie 2008, %)

Diagrama nr.12

Știri/subiecte pătinoare/nepătinoare
(TV Moldova 1: martie 2007 - octombrie 2008, %)

Concluzii:

- Programele de știri și actualități ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova” reflectă cu preponderență tematica politică în detrimentul intereselor cotidiene reale și majore ale publicului larg;
- Realizatorii programelor de știri și actualități dau prioritate actorilor politici ce reprezintă autoritățile, ignorând parțial opoziția parlamentară și neglijând totalmente forțele politice extraparlamentare;
- Cota știrilor și subiectelor, realizate în baza unei singure surse de informație, rămâne în continuare ridicată;
- Autorii știrilor și subiectelor adoptă deseori atitudine părtinitoare față de evenimente și protagoniști;
- Modul în care sunt realizate programele de știri și actualități denotă incapacitatea editorilor și ziariștilor de a reflecta realitatea în complexitatea ei, inclusiv de a aborda problemele stringente;
- Programele de știri și actualități ale IPNA Compania „Teleradio-Moldova” nu confirmă esența și calitatea publică a serviciului de radio și televiziune.